

ΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΥΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΟΥΣ

ΤΗΣ Κ. Α. ΖΕΝΝΕΒΡΑΪ'Υ

Η Φλωρέτα

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ.— 'Η Φλωρέτα, μιά φτωχή και μικρούλα χωρική, περνάει μιά ζωή δυστυχισμένη στο σπίτι της. 'Η μητέρα της είνε άρρωστη θαρεια και ο πατέρας της που

ή άρρώστεια της γυναίκας του τον έκανε να χάση το θάρρος του, γκρινιάζει και τή μαλλώνει από το πρωί ως το βράδυ. Και σαν να μη φτάνουν όλ' αυτά, τους δέρνει ή πιό μεγάλη φτώχεια. 'Η μόνη χαρά της Φλωρέτας είνε να πηγαίνη να θόσκη τή γίδα τους και τήν άγελάδα τους στα χωράφια, όπου συναντάει ένα μικρό θοσκο, τόν Γιάννη, και παίζει μαζί του. Σιγά-σιγά μιά στενή φίλια ένώνει τά δυο παιδιά κι' ο Γιάννης που είνε παιδί εύπόρων χωρικών, άρχιζει να νοιώθει μεγάλο ένδιαφέρον για τή Φλωρέτα. Μά ή μητέρα της Φλωρέτας πεθαίνει κ' ή μικρούλα θοσκοπούλα κάνει πολλές ήμέρες να πάη τά ζώα της στη θοσκή και να συναντήση τόν φίλο της.

(Συνέχεια από τόν προηγούμενο)

- Πηγαίνω να θοσκήσω τή γίδα μας και τήν άγελάδα μας, άποκρίθηκε ή Φλωρέτα.

- "Όχι, τής άποκρίθηκε ο πατέρας της. Μείνε καλύτερα έδω... θά πάω έγώ να φέρω ένα δεμάτι χορτάρι για τά ζωντανά. Σιγύρισε έσύ λίγο τόν σπίτι. Τί θά γίνουμε χωρίς νοικοκυρά; Ποιός θά μάς μαγειρεύη;

'Η Φλωρέτα έμεινε σιωπηλή. Τί να πη; Ούτε φαγητό ήξερε να μαγειρέψη, ούτε θούτυρο να φτιάξη. Μόνον να πηγαίνη τά ζώα στη θοσκή ήξερε.

"Επειτα, από τά λόγια που τής είχε πη ο πατέρας της, ένα μόνο πράγμα κατάλαβε: ότι δέν θά ξανάβλεπε τόν Γιάννη... Και τί θάλεγε τάχα αυτός; Θά νόμιζε ίσως πώς ή Φλωρέτα πήγαινε κι' έβοσκε άλλο τήν άγελάδα της και θά θυμωνε...

'Ο πατέρας της τής είχε παραγγείλει να συγυρίση τόν σπότη της, αλλά πώς να τόν συγυρίση; Δέν έφτανε ακόμα να θάλη τά πράγματα στο ράφι. Τό άλλο συγύρισμα δέν χρειάστηκε ώστόσο και πολλή ώρα. "Επλυνε τά ποτήρια με τά όποια οί φίλοι του πατέρα της είχαν πη, μετά τήν κηδεία, μιά όκιά κρασί που τ' άγόρασαν με πίστωση από τόν μπακάλη, σκούπισε και ξεσκόνισε. Τό κρεβάτι δέν μπορούσε να τόν μετακινήση και, έκτός αυτού, φοβόταν τόν κρεβάτι έκείνο, επάνω στο όποιο είχε πεθάνει ή μητέρα της και δέν τολμούσε να τ' άγγίξη.

Καθώς συγύριζε, ή σκέψη της πετούσε στο Γιάννη και μελαγχολούσε γιατί δέν μπορούσε να πάη να τόν συναντήση.

Δυό-τρεις μέρες πέρασαν έτσι. 'Ο πατέρας της γύριζε κάθε βράδυ κατακουρασμένος και καθόταν πλάι στο τζάκι, όπου έκαιγαν μερικά κούτσουρα. 'Η Φλωρέτα τόν άκουγε τότε να λήη με σιγανή φωνή:

- Δέν μπορώ να ζήσω έτσι!... Πώς να θγάλω τόν ψωμί μου; 'Η φτωχή ή γυναίκα μου καλά έκανε και πέθανε και γλύτωσε από τά θάσανα και τήν κακομοιριά!

'Η Φλωρέτα, για να τόν ευχαριστήση, προσπάθησε να θράση λαχανόσουπα. 'Αλλά τήν έκανε πολύ άλυμυρή και τά λάχανα είχαν μείνει άθραστα. Ούτε ή ίδια δέν μπόρεσε να τήν φάη...

Τέλος, ο πατέρας της τής ειπε ένα πρωί:

- 'Η γελάδα μας θ' άρρωστήση... Βγάλ' τήν να θοσκήση!

Τί εύτυχία! 'Η μικρούλα άγκάλιασε τήν Πηδηχτούλα από τή χαρά της και παίρνοντας τά δυό ζώα, τράβηξε γρήγορα για τόν χωράφι του Γιάννη. Στο δρόμο έκοψε μιά θέργα και χτυπούσε τήν άγελάδα για να τήν κάνη να τρέχη και να μη χασομεράη.

Μόλις πλησίασε στο χωράφι, άρχισε να φωνάζη:

- Γιάννη! Γιάννη!

'Αλλά κανένας δέν τής άπαντούσε, μολονότι οί τρεις καλοθρεμμένες άγελάδες του μικρού φίλου της θρισκόντουσαν έκεί. Σήκωσαν τά κεφάλια τους μόλις άκουσαν τισ φωνές της Φλωρέτας, τήν κύτταξαν με τά μεγάλα γαλήνια μάτια τους κι' έπειτα έξακολούθησαν να τρώνε τόν τρυφερό τους

χόρτο.

- Γιάννη! Γιάννη! Ξαναφώναξε ή μικρούλα.

Ούτε φωνή θυμω, ούτε άκρόασις.

Τότε ή Φλωρέτα δέν κρατήθηκε πειά. Πήδηξε τήν ξύλινη πόρτα του φράχτη κι' άρχισε να τρέχη έδω κι' εκεί, άναζητώντας τόν Γιάννη.

Τόν είδε τέλος καθισμένο πίσω από τόν φράχτη εκεί κοντά, άκίνητο κι' άμίλητο.

- 'Εκεί ήσουν και δέν μου μιλούσες; τόν ρώτησε ή μικρούλα.

- Και ποιός ο λόγος να σου μιλήσω, άφου πέρασαν πέντε μέρες χωρίς να φανής καθόλου. Φαίνεται πώς άλλο ο άρέσει καλύτερα και πηγαίνεις εκεί...

- "Ω! Δέν ξέρεις, καύμενε Γιάννη, τί έπαθα... Πέθανε ή μητέρα μου...

'Ο Γιάννης πετάχτηκε με μιάς επάνω κι' έτρεξε κοντά στη Φλωρέτα:

- 'Αλήθεια, Φλωρέτα μου; τήν ρώτησε με συμπόνοια. Κι' έγώ ήμουν θυμωμένος μαζί σου και σου έκανα τόν θαρό. Είμαι κακός. Και πώς τόν έπαθες αυτό τόν κακό;

- Δέν ξέρω κι' έγώ... Νά ήταν άρρωστη και ξεψύχησε... Τήν έπηγαν στην εκκλησία κ' ύστερα στο νεκροταφείο...

- Και τώρα τί θά κάνετε; "Εχει ο πατέρας σου λεφτά;

- "Όχι, δέν έχει... Τόν σπιτάκι μας, τόν περιθόλι κι' ένα χωράφι, τάχουμε με τόν νοίκι... Μά ή μητέρα μου έλεγε πώς θά μάς διώξουν γιατί έχουμε να πληρώσουμε δυό χρόνια.

- Και τί θά γίνετε τότε;

- Δέν ξέρω...

- Κι' αν αναγκασθήτε να πάτε μακριά από δω;

- Θά λυπηθώ πολύ γιατί δέν θά σέ βλέπω.

- Δέν θέλω να φύγης από έδω, Φλωρέτα. Θάρχωμαι να δουλεύω έγώ στο περιθόλι σας... 'Ο πατέρας μου μ' έμαθε να σκάβω...

- Μά ο δικός μου δέν σε ξέρει και θά σου πη: «Τί άνακατεύεσαι έσύ στις δουλειές μου;»

- Και ποιός θά σου μαγειρεύη τόν φαί σου, μικρούλα μου;

- Μου φαίνεται πώς θά τρώμε ψωμί ξερό, άποκρίθηκε ή Φλωρέτα. Προχθές μαγειρέψα έγώ και χθές ο πατέρας μου, μά τόν φαί ήταν τόσο άνοστο που δέν τρωγόταν.

- Δέν ξέρεις πόσο λυπάμαι για αυτά που μου λές, Φλωρέτα, γιατί είμαι φίλος σου. Δέν είμαι, έ; "Ολ' αυτά θά τά ξανασυλλογισθώ άπόψε τή νύχτα και μπορεί αύριο τόν πρωί να θρούμε κανέναν τρόπο να τά διορθώσουμε...

'Η σοβαρές αυτές σκέψεις τούς είχαν άπασχολήσει πάρα πολύ άναλόγως προς τήν ήλικία τους. Γι' αυτό, έπειτ' από λίγο, τά δυό παιδιά, άρχισαν να κουβεντιάζουν εύθυμα. 'Ο Γιάννης διηγήθηκε στην Φλωρέτα ότι είχε θρη μιά φωλητή κίσσας με πέντε μικρά κι' ότι είχε πάρει μονάχα τόν ένα. 'Η μικρούλα αυτή κίσσα ήταν πολύ άστεία κι' άνοιγε τόσο τόν κόκκινο ράμφος της κάθε φορά που τήν έβλεπε!

- Θά τήν φέρω αύριο και θά ευχαριστηθής πολύ. Σήμερα τήν κράτησε ή αδελφή μου.

- "Ω! πόσο θά ήθελα να τή δω! ειπεν ή Φλωρέτα. Δέν ξέρεις πόσο αγαπώ τά πουλιά... 'Εγώ ποτέ μου δέν είχα δικό μου... 'Ο πατέρας μου δέν αφήνει, γιατί, λείει, θέλουν φαί, κι' ούτε γάτα, ούτε σκύλο, δέν θέλει στο σπίτι μας... Τί καλά που θά ήταν ναχα ένα σκύλο!... Θά τόν έπαιρνα στο χωράφι μαζί μου να μου κρατάη συντροφιά...

Τά παιδιά, με τισ κουβέντες, ξεχνούσαν τήν ώρα. Μά ο ήλιος σιγά-σιγά έχανε τή λάμψη του κι' έγερνε πίσω από τισ ψηλές λευκές... Μερικές άχτίνες του φωτίζαν ακόμα μιά γωνιά του λειβαδιού, έπειτα χάθηκαν κι' αυτές και τόν λειβάδι πήρε παντού τόν ίδιο σκοτεινό χρώμα... 'Η νυχτερινή δροσιά άρχιζε κι' ή ύγρασία γινόταν πειά αισθητή. 'Η μυρωδιά τών γιασεμιών και του τρυφερού χορταριού άπλωνόταν τώρα πιδό γλυκειά, πιδό δυνατή... Πλησίαζε ή νύχτα...

'Η Φλωρέτα, μόλις τόν άντελήφθη αυτό, έτρεξε έξω από

τὸ φράχτη. Τί εἶχαν γίνει τὰ ζῶα της... Μὲ τὴν κουβέντα τὰ εἶχε ξεχάσει. Κι' ἂν δὲν τὰ ξανάβρισκε; Ἐνας φοβερὸς φόβος τὴν ἐκυρίευσε... Ἄρχισε νὰ τὰ φωνάζη, νὰ σφυρίζη. Βρῆκε τέλος τὴν ἀγελάδα πλαγιασμένη κάτω ἀπ' τὰ πεύκα... Μὰ ἡ Πηδηχτούλα;... Ποῦ ἦταν ἡ Πηδηχτούλα;... Θεέ μου!... Ἄν τὴν εἶχε κλέψει κανένας ἀλήτης.

— Μὴ φοβάσαι, τῆς εἶπε ὁ Γιάννης. Θὰ γύρισε μονάχη της στὸ σπίτι.

Μὰ ἡ Φλωρέτα ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητη.

— Δὲν ξέρεις πόσο θὰ μὲ μαλλώσῃ ὁ πατέρας μου, τοῦ εἶπε, ἂν γυρίσω χωρὶς τὴν Πηδηχτούλα...

— Εἶνε λοιπὸν τόσο κακὸς ὁ πατέρας σου; Πῶς τοῦ θα-στάει ἡ καρδιά νὰ μαλλῶνῃ ἕνα κοριτσάκι σὰν ἐσένα... Ἄφησέ με νάρθω μαζί σου! Δὲν θὰ ἡσυχάσω ὡς αὔριο ἂν ξέρω πῶς εἶσαι λυπημένη... Ἄν γύρισε ἡ Πηδηχτούλα σπίτι σας, σφύριξέ μου... Θὰ σ' ἀκούσω κι' ἔτσι θὰ πάω κι' ἐγὼ στὸ σπίτι μου ἡσυχος...

— Κ' ἡ ἀγελάδες σου;

— Ἡ πόρτα τοῦ χωραφιοῦ μας εἶνε κλειστή. Θέλοντας καὶ μὴ λοιπὸν, θὰ μὲ περιμένουν.

Τὰ δυὸ παιδιά, πιασμένα ἀπὸ τὸ χέρι, τράβηξαν γιὰ τὸ χωριὸ τῆς Φλωρέτας. Ἐξαφνα, στὴ μέση τοῦ δρόμου, εἶδαν τὴν Πηδηχτούλα, ἡ ὁποία εἶχε σκαρφαλώσει σ' ἕνα φράχτη κι' ἔτρωγε μ' ὄρεξι.

Ἡ Φλωρέτα ἔβγαλε μιὰ φωνὴ χαρᾶς.

— Καληνύχτα, Γιάννη, εἶπε στὸ φίλο της. Εἶσαι πολὺ καλὸς ποῦ μὲ συμπονᾷς.

Κι' ἐξακολούθησε τὸ δρόμο της τρέχοντας, γιατί εἶχε ἀργήσει. Ὅταν ἔφτασε τέλος στὸ σπιτάκι τους, ὁ πατέρας της εἶχε γυρίσει κιόλας.

— Γιατί ἄργησες τόσο; τῆς εἶπε. Ἡ γειτόνισσα σὲ περιμένει γιὰ ν' ἀρμέξῃ τὴν ἀγελάδα μας. Ἡ καλὴ αὐτὴ γυναίκα μᾶς κάνει αὐτὴ τὴ χάρι, μὰ δὲν μπορούσε νὰ περιμένῃ περισσότερο, γιατί ἔχει κι' αὐτὴ τὶς δουλειές της. Νάξερές τοῦλάχιστον ἐσύ ν' ἀρμέγῃς!... Μὰ δὲν ξέρεις, γιὰ τὴν κακὴ μας τύχη, νὰ κάνῃς τίποτε...

III

ὍΠΟΥ Ἡ ΦΛΩΡΕΤΑ ΜΑΘΑΙ- ΝΕΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ

Ἡ Φλωρέτα, μετὰ τὸ φτωχικό τους δεῖπνο, πλάγιασε στὸ στρώμα της, μὰ δὲν μπόρεσε ν' ἀποκοιμηθῇ ἀμέσως. Τὰ λόγια ποῦ τῆς εἶχε πῆ ὁ πατέρας της ἀναγύριζαν στὸ μυαλό της: «Δὲν ξέρεις, γιὰ τὴν κακὴ μας τύχη, νὰ κάνῃς τίποτε...»

Καὶ ὅμως πόσο θάθελε νὰ ξέρῃ νὰ κάνῃ κάτι. Ἀποφάσισε λοιπὸν νὰ κάνῃ ὅ,τι μπορούσε γιὰ νὰ μάθῃ.

Ἡ μέρες εἶνε μονότονες στὴν ἐξοχὴ κ' οἱ ἄνθρωποι ἔχουν κάθε μέρα τὶς ἴδιες ἀσχολίες. Ἡ ἐργασίες ἀλλάζουν μὲ τὶς δια-φορές ἐποχῆς τοῦ χρόνου, μὰ ἡ δουλειὰ εἶνε πάντα δουλειὰ καὶ πρέπει νὰ γίνῃ. Κάθε μέρα ἀργίας εἶνε καὶ μέρα χωρὶς ψωμί γιὰ ἐκείνους ποῦ, σὰν τὸν πατέρα τῆς Φλωρέτας, μόνο ἀπὸ τὰ χέρια τους περιμένουν νὰ ζήσουν. Ὁ Φραντὶ δούλευε μὲ μεροκάματο καὶ κέρδιζε εἰκοσιπέντε φράγκα τὴν ἡμέρα, ἀλλὰ ἡ ἀρρώστεια τῆς γυναίκας του τὸν εἶχε ἀναγκάσει νὰ κά-νῃ ἕνα σωρὸ χρέη. Πῶς νὰ τοὺς φτάσουν λοιπὸν εἰκοσιπέντε φράγκα;

Ἡ Φλωρέτα λοιπὸν, μόλις ξύπνησε τὴν ἄλλη μέρα, θυμήθη-κε πάλι τὰ λόγια τοῦ πατέρα της καὶ λυπήθηκε πολὺ.

— Πόσο θάθελα νὰ ξέρω νὰ δουλεύω! ἔλεγε ἀπὸ μέσα της.

Γιάννης καὶ Φλωρέτα

Καὶ δὲν ἔβλεπε πότε νάρθῃ ἡ ὥρα γιὰ νὰ μιλήσῃ σχετικὰ στὸ Γιάννη. Τράβηξε λοιπὸν πάλι στὸ συνηθισμένο μέρος ὅ-που τὸν συναντοῦσε. Χωρὶς ἄλλο, ὁ φίλος της θὰ τῆς ἔλεγε τί ἔπρεπε νὰ κάνῃ.

Ὁ Γιάννης τὴν περίμενε στὴν πόρτα τοῦ φράχτη, ἀλλὰ δὲν ἦταν μόνος. Μιὰ κοπέλλα δεκατεσσάρων - δεκαπέντε χρόνων ἦταν μαζί του. Ὡ! πόσο δυσσαρεστήθηκε ἡ Φλωρέτα... Δὲν θὰ μπορούσε τώρα νὰ τοῦ πῆ τὸν καῦμό της κι' ἐκτὸς αὐτοῦ, ποιά ἡ ἀνάγκη νὰ φέρῃ ὁ Γιάννης μαζί του στὸ χωράφι ἕνα τόσο μεγάλο κορίτσι;

Ἄλλὰ ὁ φίλος της, μόλις τὴν εἶδε, τῆς φώναξε χαρού-μενος:

— Ἐλα! Ἐλα, Φλωρέτα! Εἶνε ἡ ἀδελφή μου ἡ Ρόζα καὶ θέλει νὰ σὲ γνωρίσῃ.

Μόλις ἄκουσε τὰ λόγια αὐτὰ ἡ Φλωρέτα συνήλθε... Ἄ-φοῦ ἦταν ἡ ἀδελφή του, τὸ πρῶγμα ἦταν ἐντελῶς διαφορε-τικό. Ἐγινε κατακόκκινη ἀπὸ τὴν χαρὰ της, καθὼς συλλο-γίστηκε ὅτι ἡ ἀδελφὴ τοῦ Γιάννη ἠθέλε τὸ καλὸ της, κι' ὅτι κι' αὐτὴ τὴν ἀγαποῦσε.

Ἡ Ρόζα ἦταν ὡμόρφη, πολὺ γλυκειὰ καὶ ψηλότερη ἀπὸ τὸν Γιάννη, ὁ ὁποῖος μόλις ὡς τοὺς ὠμούς της ἔφτανε. Ἦ-ταν σωστὴ κοπέλλα!

— Φίλησε τὴ Φλωρέτα! εἶπεν ὁ Γιάννης στὴν ἀδελφὴ του. Εἶν' ἕνα καλὸ κορίτσι, ὄρφανὸ τὸ δυστυχισμένο... Ἐχασε ἐδῶ καὶ λίγες μέρες τὴ μητέρα του...

Ἡ Φλωρέτα ντράπηκε λίγο, γιατί, γιὰ τὰ πάη γρηγορώ-τερα νὰ συναντήσῃ τὸ φίλο της, δὲν εἶχε προφτάσει νὰ πλυ-θῇ. Τί ἰδέα λοιπὸν θὰ σχημάτιζε γι' αὐτὴν ἡ μεγάλη ἀδελφὴ τοῦ φίλου της, ἂν τὴν ἔβλεπε σ' αὐτὰ τὰ χάλια.

— Περιμένετε μιὰ στιγμή, εἶπεν ἡ Φλωρέτα.

Καὶ, τρέχοντας στὸ ρυάκι, ἔπλυνε τὸ πρόσωπό της, τὰ χέρια της καὶ τὰ πόδια της. Ἐπειτα ξαναγύρισε τρέχοντας πάλι. Τὸ ὠραῖο της πρόσωπο ἦταν τώρα τριανταφυλλένιο ἀπὸ τὸ κρῦο νερὸ κι' ἀπὸ τὸ τρέξιμο.

— Εἶνε ροδοκόκκινη σὰν μῆλο, εἶπεν ἡ Ρόζα, φιλώντας τὴν μὲ τρυφερότητα. Εἶσαι ἀλήθεια πολὺ ὡμορφη, μικρὴ μου Φλωρέτα.

Ἡ Φλωρέτα συλλογιζόταν ὅ-τι στὴν οἰκονόμειά τοῦ Γιάννη ἦσαν ὅλοι πολὺ καλοὶ καὶ γι' αὐτὸ τοὺς ἀγαποῦσε κανεὶς ἀ-μέσως.

— Γιατί κάθεται συλλογισμέ-νη; τὴν ρώτησε ὁ Γιάννης. Τί σκέπτεσαι; Πές τίποτε...

— Ρόζα, ρώτησε ἔξαφνα ἡ Φλωρέτα, ξέρεις κι' ἀρμέγεις ἀγελάδες;

— Ἄν ξέρω; ἔκανε ἡ Ρό-ζα. Ὅχι μόνο αὐτὸ ξέρω, ἀλ-λά ἡ μητέρα μου μ' ἐμάθε νὰ φτιάχνω βούτυρο, τυρὶ, ἀπ' ὅ-λα. Καμμιά φορὰ, ὅταν λείπη ἀπὸ τὸ σπίτι, κάνω ἐγὼ ὅλες τὶς δουλειές.

— Ξέρεις νὰ μαγειρεύῃς κιό-λας; ρώτησε ἡ Φλωρέτα.

— Ναι, ξέρω νὰ φτιάχνω κρέας μὲ πατάτες, μὲ χόρτα, στυφάδο, γκιουβέτσι, ὅ,τι θέ-λεις, εἶπε ἡ Ρόζα γελώντας μὲ τὴν ἐκπληξί καὶ τὸ θαυμασμὸ τῆς Φλωρέτας.

— Ὡ Ρόζα μου, πές μου, μπορῶ νὰ μάθω κι' ἐγὼ ν' ἀρ-μέγω καὶ νὰ μαγειρεύω;

— Βέβαια μπορεῖς, μὰ δὲν εἶ-νε δυνατόν νὰ τὰ μάθῃς μονο-μιάς ὅλα... Πρῶτα-πρῶτα θὰ σὲ μάθω ν' ἀρμέγῃς κ' ὕστερα σι-γά-σιγά νὰ μαγειρεύῃς...

— Ἀλήθεια; ἔκανε ἡ Φλωρέ-τα κατενθουσιασμένη. Ὡ! δὲν ξέρεις πόσο θὰ χαρῆ ὁ φτωχὸς μου πατέρας... Μὰ δὲν μοῦ λές ποῦ θὰ μοῦ τὰ μάθῃς ὅλ'αὐτὰ;

(Ἀκολουθεῖ)